

DOOMINIICAL

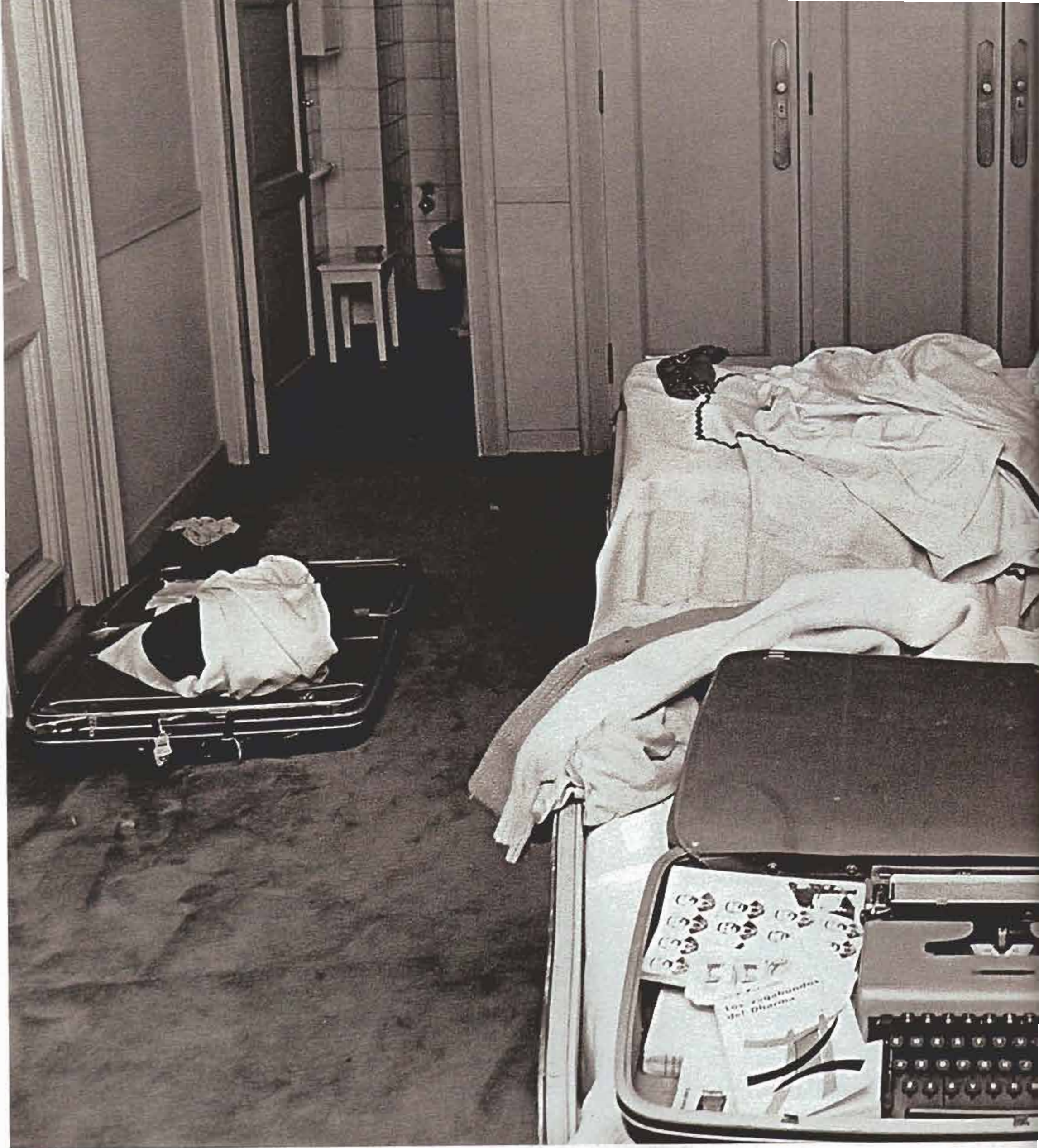
16/11/08 NÚMERO 322



**DANIEL
CRAIG**
EL JAMES BOND
DEL SEGLE XXI

SERRAT
CANÇONER
TOTAL I MEMÒRIA
PERSONAL





VERS AVE

TEXT JOAN MANUEL SERRAT



FOTO: COLITA

RS

DOMINICAL OFEREIX EN EXCLUSIVA
UN EXTRACTE DE L'AUTOBIOGRAFIA
DEL CANTAUTOR BARCELONÍ DES DELS
SEUS RECORDS, LES SEVES FOTOS I LES
LLETRES DE LES SEVES CANÇONS

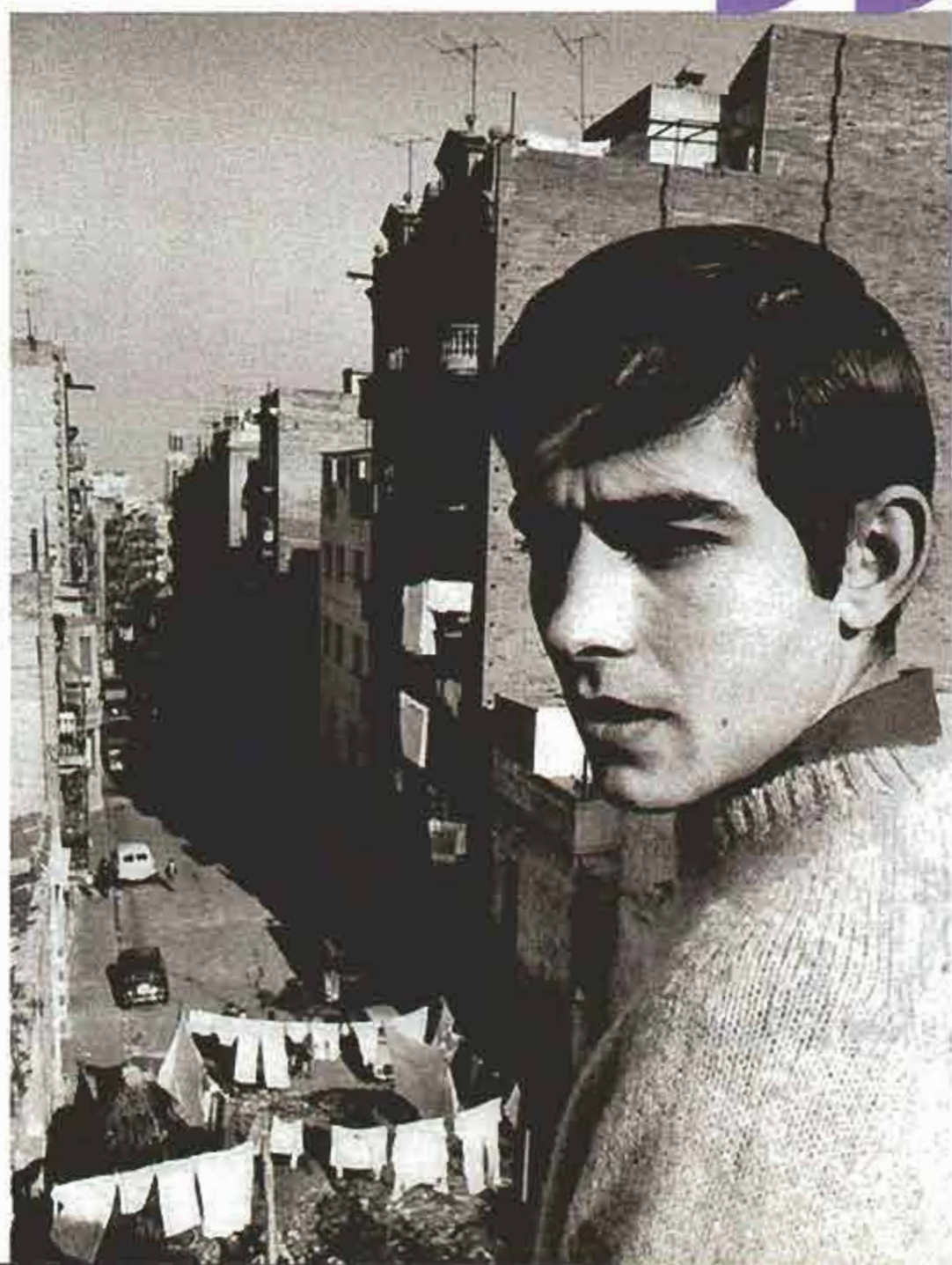


“ El meu primer concert va ser a Esplugues, el maig del 1965, compartint cartell amb Joan Ramon Bonet i Remei Marguerit. Pujàvem a l'escenari. Cadascú amb la seva cadira i les seves cançons. Sembla poc professional però tenia el seu encant ”

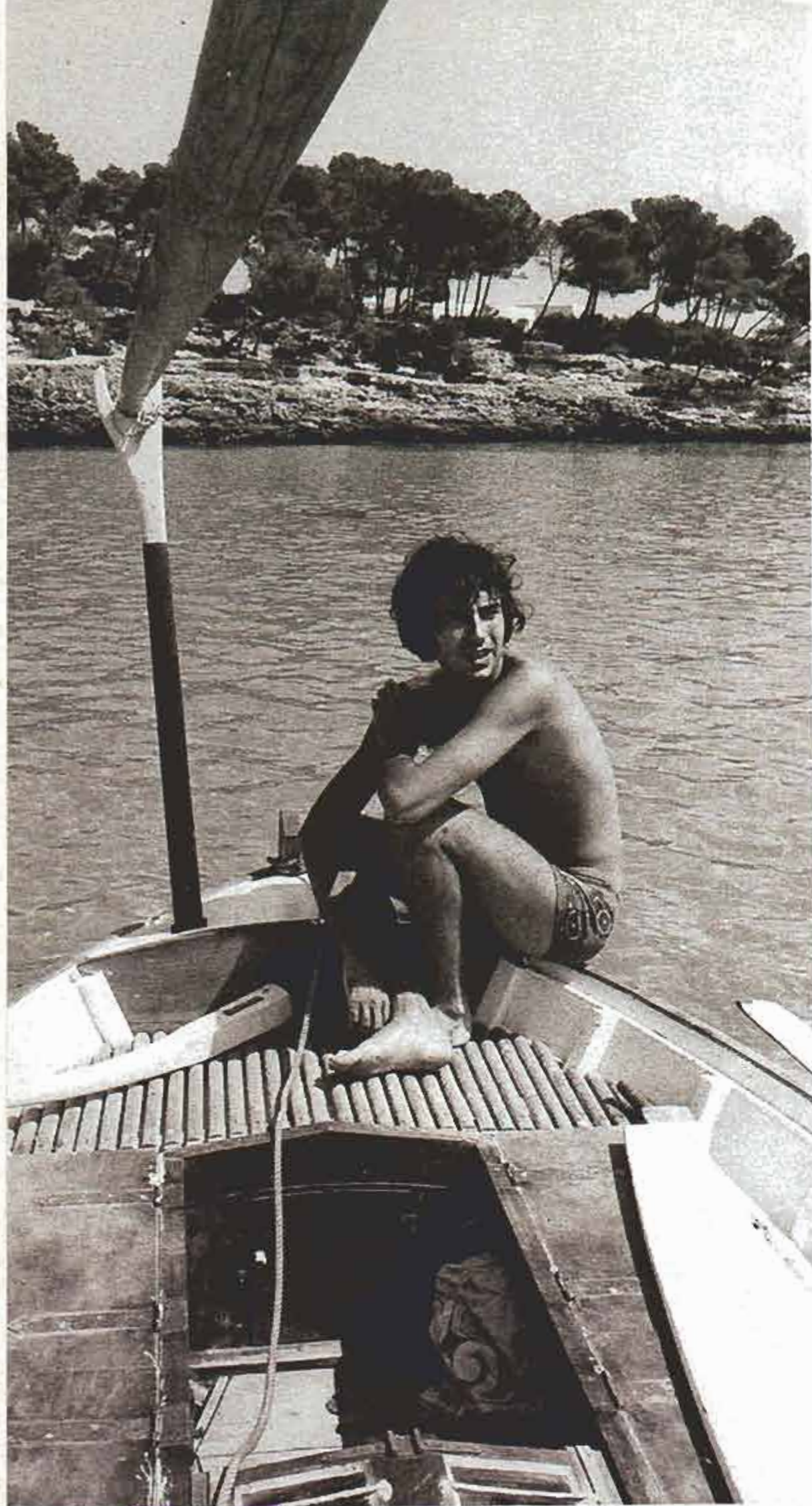
Vaig néixer a finals del 1943 a Barcelona de pare català i mare aragonesa. Sóc el que a Catalunya es coneix com un xarnego, un mestís que, en el meu cas, no va heretar ni la prudència del seny català ni la fortalesa aragonesa, però que de manera natural es va educar en la comprensió de la diversitat i la tolerància de la diferència. Vaig néixer en una clínica, cosa extravagant en un temps en el qual normalment la gent naixia a casa. Al part vaig pesar cinc quilos, una barbaritat, però la meva mare ho explicava com si fos una gesta. “Va néixer criat!”, repetia orgullosa a les visites.

El meu pare es deia José. Treballava a la companyia del Gas i era un manetes. (...) Viudo en primeres núpcies, va aportar al matrimoni un fill producte de les seves anteriors circumstàncies. La meva mare, que es deia Àngeles, a més de portar la casa, col·laborava per mantenir el pressupost familiar cosint pijames mentre escoltava les radionovel·les de la tarda. Al cap de poc de casar-se, i per no ser menys, va incorporar al grup familiar un parell de nebodes òrfenes de guerra. Així doncs, sóc un fill únic amb tres germans.

Al cap de 20 dies de néixer ens vam instal·lar al carrer Cabañes, una costa amb nom de poeta que engalana una font on beuren els ocells i >



FOTOS: PEP PUJILL



FOTOS: PEP PUJILL

“ Vaig tornar a Cotlliure, aquell bonic poble mariner de la Catalunya Nord on el desterrament va empènyer Antonio Machado per trobar-se amb la mort. (...) Hi vaig tornar per recordar i fer recordar una terrible lliçó de la història que no hauria de repetir-se ”

> els gossos. Llavors com ara, el Poble-sec era un barri obrer de Barcelona. A penes un grapat de cases modestes prop del port, separades del Barri Xino pel Paral·lel, el bulevard on es concentraven la majoria dels teatres i *music-halls* de Barcelona. El barri es reclina sobre la falda de la muntanya de Montjuïc, i als seus vessants van plantar les seves barraques gent arribada del sud d'Espanya. D'aquesta manera van ampliar el Poble-sec i li van canviar la cara amb els seus costums, les seves músiques i la seva manera d'entendre la vida. El carrer era el pati d'esbarjo on jugàvem al sortir de l'escola i a les voreres del qual ens assèiem a berenar i a explicar-nos històries. Allà vam aprendre el que no ensenyaven els mestres ni ens explicaven a casa.

Al meu carrer tots estàvem al cas de qui era i d'on venia cadascú. Sabíem que aquell era un confident de la policia, aquell altre un estraperlista o que la senyora Consuelo havia estat corista del Bataclan. La gent més o menys s'avenia, però en un cas de necessitat sempre es donaven un cop de mà els uns als altres. L'escassetat és molt més solidària que l'abundància.

Al carrer, com a casa meua, es parlava català i castellà indistintament i de manera natural. Però no a l'escola, ni a la premsa o la ràdio, on només existien l'idioma i el pensament oficial: castellà, naturalment. Aviat em vaig assabentar que érem dels que van perdre la guerra, com la gran part de la gent del meu carrer. Una guerra que va deixar òrfena la meua mare, inconsolable el meu pare i va omplir la casa de fantasmes que ens van perseguir tota la vida. Comencem >



FOTO: PEP PUJOL

“ En la *gauche divine* predominaven els artistes. Escriptors, poetes, editors, cineastes, actors, cantants. (...) Elles eren belles i atrevides. Ells, atractius d'alguna manera. Vam ser feliços, joves i meravellosament inconscients. Allí hi havia molts dels meus bons amics i algun dels meus grans amors ”

> per dir que em dic Joan Manuel en memòria de l'àvia Juana i l'avi Manuel, pares de la meva mare, assassinats pels franquistes.

Vaig aprendre a llegir al carrer. Me'n va ensenyar la filla de la lletera, que es deia Conchita i era la meva mestra a primer grau de primària als escolapis. Jo tenia tres anys quan ella em va ensenyar a ajuntar les lletres dels anuncis mentre em portava al col·legi: "Ultramariños", "Garaje Llorens". Gairebé sense esforç vaig aprendre a lletrejar paraules difícilíssimes que circulaven als laterals dels tramvies, com "Circunvalación", "Barceloneta-Sans", "Hojas de afeitar Palmera". De la seva mà, el camí es feia més curt i el fred es tolerava millor. Perquè quan jo era petit sempre feia fred, un fred humit que mossegava els tous de la cama i que els pantalons curts no arribaven a cobrir; un fred de pobre que es colava pels interludis d'una bufanda amb un abric que a penes tapava mitja orella. Feia fred i el món era trist, però la tristesa mai em va tocar de ple. El fred, sí.

Van ser temps d'escassetat; anys de vençadors i vençuts; de restriccions de llum i de menjar racionat. Però a mi no em semblaven

ni bons ni dolents. Era el que hi havia, l'únic que coneixia, i tot em semblava bé mentre es pogués jugar a futbol i hi hagués sargantanes per emborratjar amb tabac i tallar-los la cua. Però a l'hivern feia molt fred.

Vaig anar passant la infantesa de la millor manera que vaig poder. Es va morir la meva àvia Antonieta, l'única que vaig conèixer; es va morir amb 64 anys, vella i doblegada per una vida castigada. Vaig aprendre a anar en bicicleta sense les mans; vaig fer la primera comunió vestit de marineret; em va atropellar un cotxe; vaig descobrir que els Reis Mags eren els pares i que els nens es fan a casa. També vaig tenir la solitària i els diumenges al matí el meu oncle Antonio i la meva cosina Manolita, que era la seva nòvia, em portaven en taxi – "com els burgesos", deia el meu oncle – a algun cine d'estrena que tingués sessió matinal. Vaig veure el primer mort: la Teresita, germana de l'Antonio. Diuen que es va menjar un gelat i se li va tallar la digestió, però vés a saber. Llavors la gent tenia malalties molt rares com *la culebrilla*, *el garrotillo* o *el ball de Sant Vito*, i es morien d'un còlic miserere, un *patatús* o fins i tot de sobte,

que ja és una forma curiosa de morir-se.

(...) Per la ràdio em va arribar gran part de la meva formació musical. Des dels discos dedicats, en temps de la infantesa, fins al programa *Discomanía*, de Raúl Matas, en la meva primera joventut. Des de petit em va agradar la música i cantar pel gust de cantar. Cantava amb la meva mare mentre l'ajudava a fer els llits, a plegar llençols o a desgranar pèsols. Cantàvem les cançons de moda de la Piquer i Juanito Valderrama. Cantàvem els boleros de Machín, els cuplets de Lilián de Celis, les romançes de sarsuela. Me les aprenia de memòria encara que moltes vegades no entenia el que deien. Quan la meva àvia Antonieta em treia a passejar –jo no deuria tenir més de set anys–, i em deixava escollir entre neules o cançoners per invertir la pesseta del seu regal dominical, jo em quedava amb aquells papers de colors grocs, roses, blaus, que portaven escrites les lletres de les cançons de moda. No obstant, exceptuant la meva cosina Gloria, que va ser artista aficionada i a qui recordo participant en el concurs de les Fajas Jumar, i l'afició de la meva estirp aragonesa a cantar jotes en casaments i

batejos, a la meua família no hi ha antecedents que justifiquin la meua decisió de dedicar-me a escriure cançons i cantar.

Any rere any, com ha de ser, després de l'hivern arribava l'estiu. I això em feia feliç. Amb les fogueres de Sant Joan arribava el temps de la platja i els préssecs. La resta de l'any era un parèntesi obligatori entre un estiu i l'altre.

Passava molt just un curs rere l'altre i, puntual però sense excessos, vaig acabar el batxillerat a la Universidad Laboral de Tarragona, que era un internat de tracte casernari i ètica falangista on ens treien del llit a toc de diana, es passava revista per sorpresa i es marxava en formació. Quan, anys més tard, em va tocar fer el servei militar, tot era per a mi una història coneguda. Allà em vaig titular com a batxiller laboral superior. Especialitat industrial minera. Modalitat torner fresador. Espectacular per a una targeta de visita. No sé per què em va agafar per estudiar agricultura. Suposo que el camp se'm va representar com una cosa exòtica i això va ser el que va empènyer un xaval de barri a cursar el que avui es diu Enginyeria Tècnica Agrícola. Va ser llavors quan vaig començar a tocar la guitarra. Vaig aprendre'n amb una guitarra prestada fins que el meu pare me'n va regalar una. No sé d'on devia treure els diners. Probablement, com diu

“ Vaig desembarcar per primera vegada a Amèrica Llatina el 1969. (...) Eren un món i un temps apassionant per a un noi apassionat que creia que perquè les coses fossin diferents n'hi havia prou volent-ho **”**

el tango: "... mangó a amigos, vio a usureros y estuvo un mes sin fumar". Amb tres amics, Jordi Romeva, Manel Anoro i Joaquim Nogués, vam formar un grup musical, el que en els anys seixanta es coneixia com un conjunt, per desfogar-nos d'una manera més creativa que les habituals en la postadolescència. (...) Jo havia escrit algunes cançons i els meus companys em van animar a seguir en solitari. Em van acompanyar a Ràdio Barcelona, on Salvador Escamilla feia un programa matinal de gran èxit, *Radioscope*, en el

qual es presentaven veus noves, especialment en català. (...) Li dec molt a Salvador Escamilla. Em va donar confiança i estímul, però sobretot em va regalar la seva generosa i insubornable amistat. Em va portar a Edigsa, companyia amb la qual vaig gravar el meu primer disc. (...)

Els Setze Jutges em van proposar incorporar-m'hi a ells. (...) Érem un grup de gent heterogènia, punta de llança del que va ser el moviment de la Nova Cançó, una proposta de cançons en un temps en què a penes s'escoltaven en català la música tradicional i alguns temes de moda traduïts. Noves cançons per a temps nous i nous vents, en les quals el text era important i a les quals el simple fet d'estar escrites en català ja les convertia en arma de combat contra un Govern que havia condemnat a l'ostracisme qualsevol forma cultural que no fos l'oficial. (...) La gent ens va recolzar, ens va fer créixer, va créixer amb nosaltres i va permetre que alguns aprenguéssim l'ofici de cantar. ▣



1 *Algo personal* (Temas de hoy), de Joan Manuel Serrat, recopila cronològicament les lletres de les cançons gravades per l'autor entre el 1965 i el 2006 així com abundant material gràfic i cartelleria. A la venda des del dia 11 de novembre.

TAN RICAS Y SANAS QUE ENSEGUIDA DESAPARECEN.



Solo. Con tus amigos. Con tu familia.
Con tu pareja. Por la mañana. Por la tarde.
Por la noche. Entre horas. En casa.
En el trabajo. En la calle.
Sentado. De pie. Tumbado...

En fin, las Nueces de California son tan auténticas, tan sabrosas y tienen tantas propiedades saludables, que siempre encontrarás un momento del día para disfrutarlas como quieras.

Eso sí, si antes no se te adelantan.

**Nueces de California.
Como quieras y donde quieras.**

www.nuecesdecalfornia.com

